

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ESG: ЕКОЛОГІЧНІ, СОЦІАЛЬНІ ТА УПРАВЛІНСЬКІ СТАНДАРТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»

Ступінь освіти	бакалавр
Освітньо-професійні програми	Екологія, Технології захисту навколишнього середовища
Тривалість викладання	6-й семестр або 8-й семестр
Заняття:	весняний семестр
лекції:	2 години
практичні заняття:	2 години
Мова викладання	українська

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Кафедра, що викладає

Екології та технологій захисту навколишнього середовища

Викладач:

Борисовська Олена Олександрівна

доцентка, канд. техн. наук, завідувачка кафедри екології та ТЗНС

Персональна сторінка:

<https://ecology.nmu.org.ua/ua/Personal/Borisovska.php>

E-mail:

borysovska.o.o@nmu.one

1. Анотація до курсу

Курс знайомить студентів із сучасною концепцією ESG (Environmental, Social, Governance) як ключовим інструментом забезпечення сталого розвитку. Розглядаються три складові ESG: екологічна (зменшення вуглецевого сліду, управління ресурсами, циркулярна економіка), соціальна (права людини, інклюзія, охорона праці, робота з громадами) та управлінська (прозорість, антикорупційні політики, корпоративне врядування).

Протягом навчання студенти опановують міжнародні стандарти ESG-звітності (GRI, SASB, TCFD, CSRD), аналізують законодавчі вимоги України та ЄС, досліджують галузеві особливості впровадження ESG та його роль у

зеленому відновленні України. Окрема увага приділяється цифровим інноваціям, інвестиційним підходам та глобальним викликам у сфері сталого розвитку.

Курс поєднує лекції, аналіз реальних кейсів, роботу з ESG-звітами та моделювання стратегій для бізнесу і громади. Він формує компетентності, необхідні майбутнім екологам і фахівцям із захисту довкілля для впровадження сучасних стандартів сталого розвитку в умовах трансформаційної економіки.

2. Мета курсу

Мета дисципліни – формування у майбутніх фахівців умінь та компетенцій для впровадження концепції ESG (Environmental, Social, Governance) у сфері охорони довкілля, технологій захисту навколишнього середовища та сталого розвитку, а також сформувати розуміння взаємозв'язку між екологічними, соціальними та управлінськими аспектами у прийнятті рішень.

3. Результати навчання

- Пояснювати принципи ESG та їх значення для сталого розвитку;
- Аналізувати ESG-політику компаній і організацій;
- Оцінювати екологічні та соціальні ризики у контексті ESG;
- Готувати базову ESG-звітність та користуватися міжнародними стандартами;
- Інтегрувати ESG-принципи у природоохоронні проекти та управлінські рішення.

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ
Модуль 1. Вступ до ESG та його роль у сталому розвитку Історія виникнення ESG: від соціальної відповідальності до глобальних стандартів сталого інвестування. Три основи ESG: екологія (E), соціальна відповідальність (S), корпоративне управління (G). Різниця між CSR (корпоративна соціальна відповідальність) і ESG. Приклади світових та українських компаній, які інтегрують ESG у свою стратегію.
Модуль 2. ESG і Цілі сталого розвитку ООН Глобальні тренди та ключові ініціативи (UN Global Compact, Цілі сталого розвитку ООН). Взаємозв'язок ESG з 17 Цілями сталого розвитку (ЦСР). Як бізнес та громади можуть впливати на досягнення ЦСР через екологічні, соціальні та управлінські практики. Глобальні ініціативи, що інтегрують ESG у контекст ЦСР. Приклади успішної реалізації ЦСР в Україні
Модуль 3. Екологічна складова ESG (E): кліматична нейтральність і декарбонізація Поняття «Net Zero» та «Carbon Neutral». Стратегії декарбонізації у промисловості, транспорті, енергетиці. Методи вимірювання та зменшення вуглецевого сліду організацій. Приклади міжнародних компаній, що досягли або

прагнуть кліматичної нейтральності
Модуль 4. Екологічна складова ESG (E): управління природними ресурсами та циркулярна економіка Концепція раціонального використання природних ресурсів. Перехід від лінійної до циркулярної економіки: зменшення відходів, повторне використання, переробка. Приклади бізнес-моделей «zero waste» і «closed-loop». Технологічні інновації для збереження екосистем. Біорізноманіття та ESG: стандарти SBTN, TNFD
Модуль 5. Соціальна складова ESG (S): права людини, інклюзія, рівність Захист прав людини у бізнесі. Принципи інклюзії та рівних можливостей. Забезпечення різноманітності (diversity) у робочих колективах. Практики підтримки вразливих груп населення. Міжнародні стандарти у сфері прав людини
Модуль 6. Соціальна складова ESG (S): охорона праці, безпека та взаємодія з громадами Системи менеджменту охорони здоров'я та безпеки праці (ISO 45001). Програми профілактики травматизму та збереження здоров'я працівників. Соціальне партнерство з місцевими громадами. Взаємодія з місцевими громадами: соціальні проекти та інклюзія. Соціальні аспекти військових конфліктів: реінтеграція ветеранів, підтримка ВПО. Приклади соціальних проектів компаній в Україні та світі.
Модуль 7. Управлінська складова ESG (G): належне врядування Принципи прозорості, підзвітності, відповідальності у бізнесі. Формування корпоративної структури, розподіл повноважень і ролей. Етичні кодекси та політики компаній. Вплив якісного управління на інвестиційну привабливість
Модуль 8. Управлінська складова ESG (G): прозорість та антикорупційні практики Методи запобігання корупції у корпоративному секторі. Антикорупційні політики та механізми контролю. Роль внутрішнього аудиту та комплаєнсу. Публічна звітність та взаємодія зі стейкхолдерами.
Модуль 9. ESG-звітність та стандарти Міжнародні стандарти звітності: GRI (Global Reporting Initiative), SASB (Sustainability Accounting Standards Board), TCFD (Task Force on Climate-related Financial Disclosures), CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive). Принципи підготовки ESG-звітів. Приклади успішної публічної звітності компаній.
Модуль 10. ESG у законодавстві України та ЄС Правові вимоги до звітності та сталого розвитку. Гармонізація українського законодавства з європейським. Європейський зелений курс (European Green Deal). Таксономія ЄС: критерії «зелених» інвестицій та вплив на Україну. Регуляторні інструменти підтримки ESG-практик. Війна та ESG: як змінилися пріоритети (досвід ДТЕК, Нова Пошта)
Модуль 11. ESG у різних секторах економіки. Зелене відновлення України Особливості впровадження ESG у сфері енергетики, транспорту, сільського

господарства, будівництва. Аналіз викликів і можливостей для кожного сектору. Секторальні дорожні карти переходу до сталого розвитку. Поняття «зеленого відновлення» та його значення для післявоєнної економіки. Законодавчі ініціативи, проекти та інвестиції у сфері зеленої відбудови.

Модуль 12. Майбутнє ESG: виклики, інновації, цифрові рішення

Глобальні тренди у сфері ESG на найближчі 10 років. Цифровізація ESG: Big Data, штучний інтелект, блокчейн для прозорості та відстеження впливу. Програми для моніторингу (EcoVadis, Enablon). Виклики для впровадження ESG в Україні: післявоєнна відбудова, регуляторні зміни, залучення інвестицій.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

1. Зіставлення конкретних ESG-практик із цілями сталого розвитку
2. Аналіз кейсів українських компаній, що впроваджують ESG
3. Аналіз екологічної політики відомої компанії
4. Розрахунок вуглецевого сліду для умовної організації
5. Аналіз соціальних звітів українських компаній
6. Розбір кейсів управлінських криз і порушень ESG-принципів
7. Аналіз ESG-рейтингів та методик оцінювання
8. Порівняльний аналіз ESG-звітів двох компаній

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення*

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Ofis365.

На практичних заняттях необхідні калькулятори.

Використовуються інструментальна база випускової кафедри, а також комп'ютерне та мультимедійне обладнання, дистанційна платформа Moodle.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного опитування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Разом
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні	
60	40	20	100

Теоретична частина оцінюється за результатами опитування, що містить 5 відкритих запитань.

Практичні роботи приймаються за контрольними запитаннями до кожної з роботи. Оцінювання практичних робіт здійснюється шляхом розрахунку середнього арифметичного балу за складеними практичними заняттями.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи

Відкриті запитання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. За кожне питання здобувач отримує **12 балів (разом 60 балів)**.

6.4. Критерії оцінювання практичної роботи

За кожну практичну роботу здобувач вищої освіти може отримати наступну кількість балів:

40 балів: виявлено підвищений рівень засвоєння обсягу знань і набуття вмінь; якісно, ретельно, самостійно та в повному обсязі виконано завдання. Матеріал викладено в логічній послідовності, без мовних помилок, а власні висновки студента відповідають темі практичного заняття.

30 балів: показано оволодіння достатнім обсягом знань і вмінь під час виконання завдання; продемонстровано самостійність в отриманні даних, але з незначними неточностями; точність і чіткість мови, а власні висновки студента відповідають темі практичного заняття.

20 балів: недостатньо показано оволодіння обсягом знань і вмінь під час виконання завдання; продемонстровано не самостійність в отриманні даних, зміст роботи викладений не завжди у логічній послідовності, в роботі зафіксовані незначні помилки, а власні висновки студента не завжди відповідають темі практичного заняття.

10 балів: виявлено змістові й лексичні помилки, зміст роботи викладено не чітко й нелогічно, але продемонстровані знання й уміння в межах навчальної програми.

0 балів: наведено неправильну відповідь, до якої не надано жодних пояснень.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із

залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка".

[https://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/Положення про систему запобігання та виявлення плагіату.pdf](https://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/Положення_про_систему_запобігання_та_виявлення_плагіату.pdf)

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

7.7. Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті

Результати навчання, здобуті студентами у неформальній та/або інформальній освіті можуть бути визнані відповідно до «Положення про визнання в Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка» результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті» (<https://surl.li/jnwwii>), в якому наведена відповідна процедура визнання результатів: https://ecology.nmu.org.ua/ua/Studies/Unformal_2025.pdf.

8 Рекомендовані джерела інформації

1. Аналіз ESG стандартів: рекомендації для українського бізнесу. Офіс зеленого переходу. URL: <https://gto.dixigroup.org/research> – Загол. з екрану.
2. ESG звітність: аналіз практик розкриття інформації. Офіс зеленого переходу. URL: <https://gto.dixigroup.org/research> – Загол. з екрану.
3. The Leader's Guide to Sustainable Business Transformation. A case for advancing environmental, social, and governance (ESG) data readiness. URL: <https://info.microsoft.com/ww-landing-leaders-guide-to-sustainable-business-transformation.html>. – Загол. з екрану.
4. ESG-менеджмент як основа відбудови України [Електронний ресурс] / Г. О. Дорошенко, К. О. Кузнецов // Інвестиції: практика та досвід. - 2024. - № 15. - С. 86-91. Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe
5. Аналіз ESG рейтингу компанії [Електронний ресурс] / В. Ганусич // Acta Academiae Beregsasiensis. Economics. - 2022. - Вип. 2. - С. 257-265. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aabe_2022_2_27
6. Environmental, Social and Governance (ESG) Ratings and Data Products Providers // IOSCO. URL: <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD681.pdf>
7. Environmental, social and governance scores from Refinitiv // Refinitiv. URL: <https://thesource.refinitiv.com/thesource/getfile/index/f870ed69-807b-483d-8df1-ba782754a398>
8. What are ESG Ratings? // Sustainable Fitch. URL: <https://www.sustainablefitch.com>

Інформаційні ресурси

1. <http://zakon4.rada.gov.ua> Офіційний сайт Верховної Ради України
2. <http://www.mon.gov.ua> Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України
3. www.irbis-nbuv.gov.ua Наукова періодика України. Бібліотека ім. В. Вернадського
4. <https://ukraine-oss.com/naczionalna-esg-liga/> ESGLiga Асоціації професіоналів довкілля
5. <https://www.sustainalytics.com/> Sustainalytics - провідна світова компанія з ESG-рейтингів і аналітики
6. <https://asde.com.ua/about> Асоціація експертів зі сталого розвитку